

ФІНАНСОВА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ НА СПРОТИВІ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇНИ

Сарахман О. М., Шурпенкова Р. К., Вагнер І. М.

ВСТУП

Війна росії проти України – це війна проти європейських цінностей і сьогодні, коли Україна перебуває у стані війни, її економічна діяльність неможлива без залучення іноземного капіталу.

В Україні через введення воєнного стану виникла кризова ситуація у виробничій та соціальній сферах, у фінансово-бюджетній та банківській системах, зокрема скоротилося виробництво, зросло безробіття, погіршилася соціальна ситуація, напруга, високий державний борг і дефіцит державного бюджету, зниження активності банківських установ, інфляція тощо.

Відсутність внутрішніх ресурсів для економіки країни вимагає тісної співпраці з міжнародними фінансовими інституціями. Їх залучення до фінансування програм економічного зростання України та оновлення виробничої інфраструктури призводить до створення системи бюджетного планування і можливості підвищення ефективності бюджетних видатків.

Для їх подолання, а також для забезпечення фінансової стабілізації та економічного відновлення держави велике значення має підтримка міжнародних фінансових інституцій, якої станом на теперішній час недостатньо, адже її вистачить, щоб профінансувати всі необхідні витрати на найближчий час¹.

Показники ефективності міжнародного співробітництва – це сукупність політичних, економічних, соціальних, екологічних, інфраструктурних, культурно-освітніх та інших результатів діяльності певної країни, які відображають наслідки реалізації програм співробітництва з певними міжнародними фінансовими організаціями у визначений період часу².

---

¹ Скоробогатова Н. Є. Ефективність співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. URL: http://skorobogatova.edu.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/09/Skorobogatova_statya.pdf

² Лук'яненко Д., Поручник А., Столярчук Я. Міжнародна економіка. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84322851.pdf>

Збільшення обсягів зовнішніх кредитних ресурсів, що використовуються як засіб економічних реформ національних господарств, завжди привертало увагу дослідників до цієї сфери міжнародних фінансово-економічних відносин і змушувало визнавати таку допомогу засобом економічного стимулювання розвитку.

Міжнародні фінансові інститути займають особливу нішу в економічних відносинах між країнами та мають значний вплив на структурні перетворення в економіці держав. Завдяки їхній підтримці український уряд зможе задовольнити найнагальніші потреби у фінансуванні та забезпечити безперебійне виконання найважливіших функцій української держави в умовах таких величезних викликів.

Постійне виникнення гострих кризових явищ у світових фінансах та окремих країнах, відсутність реальних механізмів їх подолання робили й роблять міжнародні фінансові інститути об'єктом критики³.

Тому питання взаємовідносин України з міжнародними фінансовими інституціями й надання нового пакету фінансової допомоги для продовження спротиву проти агресора є актуальним, а його дослідження має значний науковий і практичний інтерес.

1. Сутність і функції міжнародних організацій у сучасних міжнародних відносинах

Міжнародні фінансові організації (МФО) – це інститути, створені на підставі міждержавних угод для регулювання міжнародних економічних відносин. Згідно з іншим визначенням, міжнародна фінансова організація – це організація, створена на підставі міждержавних (міжнародних) угод у сфері міжнародних фінансів, причому учасниками угод можуть виступати як держави, так і недержавні інститути⁴.

Джерелами формування коштів МФО є:

1. Початкові та щорічні внески держав-учасниць у формі оборотних коштів за встановленою квотою, розмір якої визначається роллю країни у світовій економіці та міжнародній торгівлі.

2. Залучення фінансових ресурсів на міжнародних ринках капіталу через емісії цінних паперів у фонди. Усі країни-члени мають право голосу у разі прийняття рішень. Кількість голосів і кредитів, отриманих

---

³ Маршук Л., Бабюк А., Страпачук Л. Вплив міжнародних інституцій на фінансовий стан України в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-23>

⁴ Мозговий О. М., Мусієць Т. В., Руденко-Сударева Л. В. та ін. *Міжнародні фінанси* : підручник / за. наук. ред. д.е.н., проф. О. М. Мозгового. Київ : КНЕУ, 2015. С. 30.

країною, залежить від квоти. Зазвичай, за таких умов кредитну політику МФО та обсяги кредитів визначають країни з найбільшими квотами.

Серед них найважливішу роль у сучасний період відіграють Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), який сьогодні є головною установою Світового банку.

Окрім МБРР до структури Світового банку входять: Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ) та Міжнародний Центр з урегулювання інвестиційних суперечок (МЦУІС).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) – наднаціональна валютно-кредитна установа. МВФ створено на Міжнародній валютно-фінансовій конференції в Бреттон-Вудсі у 1944 р. як спеціалізовану представницьку організацію ООН. МВФ почав працювати у 1947 р., його штаб-квартира розташовується у Вашингтоні. За статутом, метою МВФ є сприяння міжнародному валютному співробітництву та стабілізації валют, створення багатосторонньої системи платежів і розрахунків, підтримання рівноваги платіжних балансів країн-членів Фонду.

Головним акціонером МВФ є США. На кінець 1992 р. квота США становила 19,62%. Крупними акціонерами є Німеччина і Японія (по 6,1%), Франція і Великобританія (по 5,48%), Саудівська Аравія (3,7%), Італія (3,4%), Канада (3,2%), Нідерланди (2,55%), Китай (2,5%). Квоту для росії встановлено на рівні 3,0%, України – 0,7%⁵.

Протягом майже півстолітньої діяльності МВФ продемонстрував надзвичайну гнучкість і чудову здатність адаптуватися до мінливих умов міжнародних валютних відносин.

МВФ успішно забезпечив функціонування Бреттон-Вудської системи, що проіснувала до початку 70-х років, яка відіграла значну роль у зміцненні зовнішньоекономічних і валютно-фінансових зв'язків у світовій економіці.

Основною місією МВФ є забезпечення стабільності міжнародної валютної системи. Для виконання свого мандату Фонд здійснює три основні напрями діяльності.

1. Здійснює постійний нагляд за міжнародною валютною системою відповідно до статті IV Статуту «Щорічної оцінки економічної політики» та проводить моніторинг економічної та фінансової політики 189 країн членів. У рамках цього процесу, який відбувається як на глобальному рівні, так і в окремих країнах, МВФ виявляє можливі

---

⁵ Міжнародні фінансово-кредитні організації. URL: <https://buklib.net/books/28292/>
102

ризика для стабільності міжнародної валютної системи та надає рекомендації про необхідність коригування глобальної макроекономічної політики.

2. Надає позики країнам-членам, які мають фактичні або потенційні проблеми платіжного балансу. Фінансування здійснюється в межах різноманітних кредитних механізмів, кожен з яких передбачає виконання низки умов і заходів країною-позичальником залежно від соціально-економічного розвитку країни.

3. Працює з урядами країн-членів через надання технічної допомоги у здійсненні ними монетарної та валютної, бюджетної та податкової політики та банківської діяльності, в упорядкуванні статистики, розробці фінансового та економічного законодавства. На сьогодні технічна допомога становить майже 20 % від щорічного бюджету МВФ. Такий тип допомоги здійснюється за допомогою спрямування місій МВФ до центральних банків і міністерств фінансів країн-членів. Технічна допомога надається за запитом країни – члена МВФ⁶.

У 1944 р. на Міжнародній валютно-фінансовій конференції в Бреттон-Вудсі крім МВФ було утворено Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР). Це одна з найбільших у світі міжнародних фінансово-кредитних установ, яка надає довгострокові кредити під державні програми тільки урядам та центральним банкам країн-членів. Членами МБРР можуть бути тільки члени МВФ⁷.

Заведено вважати, що МБРР є головною складовою Світового банку (СБ), до складу якого також входять: Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК); Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ) та Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних суперечок (МЦУІС).

МБРР на початку своєї діяльності був призначений, згідно з його Статутом, надавати потерпілим від війни країнам довгострокові кредити для відбудови їхньої економіки, а також гарантувати приватні інвестиції за кордоном.

Нині Банк надає технічну та фінансову допомогу понад 100 країнам світу, які є членами Міжнародного валютного фонду.

Більшість позик спрямовується на розвиток виробничої інфраструктури та сільського господарства, галузей, які є відносно

---

⁶ Сіденко Світлана, Кульбіда Максим. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн. URL: http://iejjournal.com/journals/32-33/2020_5_Sidenko_Kulbida.pdf

⁷ Бреттон-Вудська конференція (1944). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%82%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%8F_\(1944\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%80%D0%B5%D1%82%D1%82%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%8F_(1944))

збитковими, з тривалими періодами окупності та витратами, у які приватний капітал неохоче інвестує.

МБРР фінансує як пріоритетні державні програми в галузях енергетики, імпорту обладнання для розвитку гірничої промисловості, інвестування проєктів для будівництва нафто- і газопроводів, модернізацію підприємств тощо. Сьогодні налічується 180 держав – членів МБРР⁸.

Міжнародна асоціація розвитку (МАР) була створена як філія МБРР у 1960 р. щоб зберегти вплив розвинутих західних держав на країни, що розвиваються. МАР надавала безпроцентний кредит на строк до 50 років (з 1986 р. строк надання кредитів скорочено до 40 років для найменш розвинутих країн та до 35 років – для інших країн «третього світу»). Погашення кредитів починається з 11-го року після початку їх використання. Кредити надаються урядам та приватним організаціям країн, що розвиваються, без процентів.

Міжнародна фінансова корпорація (МФК) була створена в 1959 р. з ініціативи США. Її мета – заохочування розвитку приватних підприємств у країнах, що розвиваються.

МФК надає кредити високорентабельним приватним підприємствам без гарантії уряду на строк від 5 до 15 років з умовою, що частину акцій компанії-позичальники продають МФК. Рівень відсоткових ставок відповідає наявним на міжнародних фінансових ринках.

У 1988 р. країни – члени Світового банку створили Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ), яке страхує капіталовкладення від витрат, спричинених некомерційними ризиками. До його складу сьогодні входять 142 країни. БАГІ доповнює діяльність інших міжнародних страховальників і пропонує чотири основних типи гарантій: неконвертованість валюти, експропріація, війна та громадянські заворушення, порушення умов контрактів⁹.

Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних суперечок (МЦУІС) заснований у 1966 р. і призначений для сприяння зростанню потоків міжнародних інвестицій через надання послуг з арбітражного розгляду і врегулювання суперечок між урядами й іноземними інвесторами; надання консультативних послуг; проведення наукових досліджень; надання інформації про інвестиційне законодавство.

---

⁸ Міжнародні валютно-фінансові організації. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19032/>

⁹ Ковальчук К.Ф. Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ). URL: <https://westudents.com.ua/glavy/21279-115-bagatostoronnn-agentstvo-z-garanty-nvestitsiy-bag.html>

Послугами МЦУІС сьогодні користуються 119 країн – членів цієї організації¹⁰.

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) був заснований 1958 р. Він функціонує як фінансово автономна і юридично самостійна організація в рамках ЄС. Членами ЄІБ є 14 держав Європи – членів ЄС, за винятком Франції. Банк надає кредити як державним, так і приватним структурам, у секторах комунікацій, економічної й енергетичної інфраструктур, промисловості, послуг і сільського господарства.

ЄІБ фінансує тільки частину вартості проєктів, доповнюючи власні кошти позичальника та інші джерела фінансування. Його позики, як правило, не перевищують 50 % загальної суми вкладених у проєкт коштів.

Фінансування інвестиційних програм здійснюється разом з операціями структурних фондів ЄС, які включають Європейський фонд розвитку, Європейський соціальний фонд та Європейський фонд орієнтації та гарантування сільського господарства, що діють під керівництвом Європейської Комісії, а також як і в інших подібних фінансових установах.

Позики від Європейського інвестиційного банку можуть надаватися разом із безповоротною допомогою від ЄС або окремих держав, що входять до Союзу. Фінансування великомасштабних проєктів здійснюється коштом окремих позик, договори щодо яких укладаються безпосередньо з організаторами проєкту або через їх фінансових посередників. Позики зазвичай погашаються за номінальною вартістю або в одній валюті, або в кількох різних валютах. Це валюти держав-членів Банку, євро та деякі вільно конвертовані валюти.

Отже, міжнародні організації, в процесі своєї еволюції, стали глобальним, всеосяжним явищем, яке може суттєво впливати на світову економіку і політику. Оцінка цього впливу і перспектив міжнародних організацій представляє великий науковий інтерес.

Існування міжнародних організацій має велике значення як для кожної держави окремо, так і для всього світу в цілому. Враховуючи різноманітність і повноту функцій, можна зробити висновок, що діяльність міжнародних організацій впливає на всі сфери життя і певною мірою сприяє їх розвитку. Роль міжнародних організацій значна, вони сприяють спілкуванню держав у різних сферах життя.

---

¹⁰ Створення Міжнародного центру з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС). Основна мета та напрями діяльності. URL: <https://posibniki.com.ua/post-stvorennya-mizhnarodnogo-centru-z-ureguluvannya-investiciinih-sporiv>

2. Аналіз співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

Сьогодні внаслідок війни в Україні склалася кризова ситуація у виробничій і соціальній сферах, у фінансово-бюджетній і банківській системах, зокрема скорочення виробництва, зростання безробіття, загострення соціальної напруги, значний державний борг і дефіцит державного бюджету, ліквідація банківських установ, інфляція тощо.

Один із головних партнерів України, який погодився на постійну фінансову підтримку країни під час війни – МВФ. Частка його кредитів становить 11,4 % зовнішньої заборгованості держави і 65,12 % гарантованого державою боргу (рис. 1).

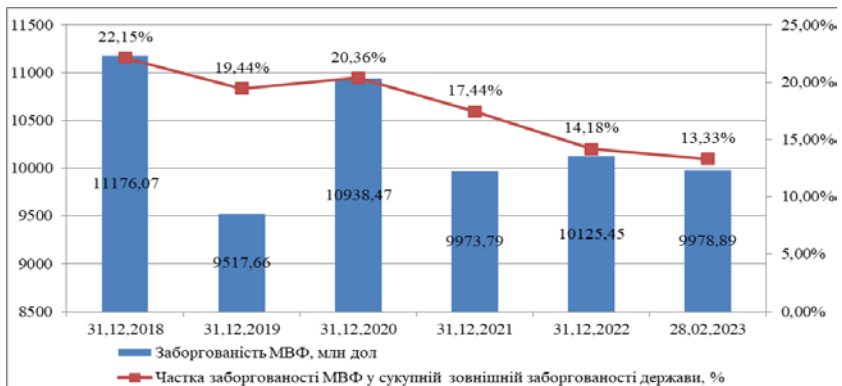

Рис. 1. Динаміка сукупної заборгованості України перед МВФ¹¹

У співпраці нашої держави з Міжнародним валютним фондом у межах програм кредитування можна виокремити сім періодів (табл. 1).

Звичайно, гроші МВФ – це не грант, а кредит. Тобто погашення частки, наданої МВФ, є умовою її надання. За словами експертів, наразі для України, яка зазнала агресії, немає особливих умов повернення кредиту. Хоча такі умови можуть існувати, але ними повинні опікуватися Міністерство фінансів і прем'єр-міністр.

8 квітня 2022 року МВФ схвалив відкриття адміністрованого МВФ рахунку для підтримки України. На відкритий рахунок можуть бути зараховані кошти країн-членів МВФ, їх установ, міжнародних організацій і міжурядових структур.

¹¹ Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
106

**Співпраця України з Міжнародним валютним фондом
за кредитними програмами**

Періоди	Кредитні програми	Обсяг позики
I період, 1994–1995 роки	Системна трансформаційна позика	498,7 млн СПЗ, або 763,1 млн дол. США
II період, 1995–1998 роки	Три річні програми «Stand by»	1318,2 млн СПЗ, або 1935 млн дол. США
III період, 1998–2002 роки	Extended Fund Facility (EFF, механізм розширеного кредитування)	1193,0 млн СПЗ, або 1591,0 млн дол. США
IV період, 2002–2008 роки	Програма «Попереджувальний stand by»	411,6 млн СПЗ, 30 % квоти України, або 600 млн дол. США
V період, 2008–2013 роки	Програма співробітництва «Стенд-бай» від 05 листопада 2008 року	11 млрд СПЗ, або майже 16,4 млрд дол. США
	Нова спільна з Міжнародним валютним фондом програма «Stand by»	10 млрд СПЗ, або 15,1 млрд дол. США
VI період, з 2014 – лютий 2021 року	Квітень 2014 року Нова дворічна програма кредитування «Stand by» в режимі надзвичайного доступу	10,976 млрд СПЗ, або майже 17,1 млрд дол. США
	11 березня 2015 року. Механізм розширеного кредитування EFF на чотири роки	12,348 млрд СПЗ, або майже 17,5 млрд дол. США, чи 15,5 млрд євро
VII період, березень 2022 року і до сьогодні	Надання кредитів Україні в умовах війни	

До 2023 року на кінець першого кварталу за вказаним рахунком в Україну надійшло вже майже 4,5 млрд доларів кредитних і грантових коштів. США з таких країн: Канада, Італія, Німеччина, Бельгія та Нідерланди.

Незважаючи на війну, Україна постійно наголошує на своїй спроможності встигати за реформами та на необхідності запуску повноцінної програми, яка передбачає фінансування. У 2022 році за участю Ради директорів МВФ була затверджена чотиримісячна Програма моніторингу для України, успішне виконання зобов'язань за

якою мало стати містком для початку нової програми з МВФ. Удосконалений механізм фінансування.

Програма механізму розширеного фінансування, затверджена виконавчою радою МВФ 31.03.2023, розрахована на чотири роки та спрямована на розв'язання проблем платіжного балансу та відновлення середньострокової зовнішньої стабільності, фіскальної та боргової стабільності, а також середньострокову зовнішню стабільність, одночасно сприяючи довгостроковому зростанню в контексті післявоєнної реконструкції та процесу вступу до ЄС.

Програма буде реалізована у два етапи:

– перше – мета зберегти макроекономічну та фінансову стабільність в умовах війни і водночас підготувати ґрунт для потужного повоєнного відновлення;

– щодо поглиблення другої – післявоєнної – структурної реформи та додаткових реформ макроекономічної політики для відновлення середньострокової зовнішньої стабільності, підтримки відновлення та сприяння швидкому довгостроковому зростанню, а також прискорення зусиль щодо приєднання до ЄС.

Обсяг програми Механізму розширеного фінансування становить приблизно 15,6 млрд дол. США (11,6 млрд СПЗ). Перший транш за програмою в розмірі 2,7 млрд дол. США (2,011.83 млн СПЗ) отримано на рахунок України в СПЗ 31.03.2023 та спрямовано на поповнення загального фонду Державного бюджету України¹².

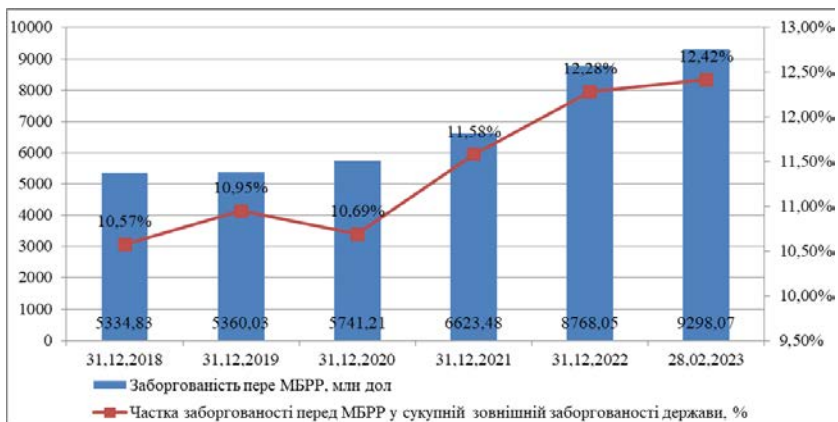
В червні 2022 року через механізм адміністративного рахунку МВФ до держбюджету України надійшов 1 млрд канадських доларів (еквівалент 773 млн дол. США) від Канади. Залучення коштів відбулося відповідно до кредитного договору між Україною та Канадою, який передбачає термін погашення кредиту – 10 років під 1,69 % річних. Про свої наміри надати Україні 1 млрд євро через рахунок, який адмініструє МВФ, заявила Німеччина¹³.

Значна кількість інвестиційних програм реалізовувалася у 2014 році за допомогою фінансових ресурсів МБРР. Найбільша частка фінансування припадала на проекти поліпшення автомобільних доріг та безпеки руху (43,1 %), передачу електроенергії – 21,7 %, розвиток міської інфраструктури – 13,6 %, реабілітацію гідроелектростанцій – 7,8 % та ін. (рис. 2).

---

¹² Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. URL: bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions

¹³ Україна отримала від Канади 1,8 млрд дол. пільгового кредиту – Мінфін. URL: radiosvoboda.org/a/news-kanada-pozyka-ukrayina/32343953.html

Рис. 2. Динаміка зовнішньої заборгованості за кредитами, отриманими від МБРР упродовж 2018–2023 років¹⁴

Сьогодні підтримка України Світовим банком є особливо важливою, адже фінансова система зіткнулася з фундаментальним викликом – забезпечити всі першочергові та пріоритетні видатки, коли доходи державного бюджету суттєво зменшилися через масштабні військові дії.

У 2022 р. Україна відзначила 30 років співпраці з Групою Світового банку. Свого часу, 3 вересня 1992 р. відбулося підписання статей Угоди Міжнародного банку реконструкції та розвитку, що стало одним із переломних моментів у розвитку фінансової системи країни. Україна стала 167-м членом Світового банку¹⁵.

Україна є членом усіх п'яти структур Групи Світового банку: Міжнародного банку реконструкції та розвитку (IBRD), Міжнародної фінансової корпорації (IFC), Міжнародної асоціації розвитку (IDA), Багатосторонньої агенції з гарантування інвестицій (MIGA) та Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів (ICSID).

З початку російського вторгнення в Україну у 2022 році група Світового банку працює з міжнародними партнерами, щоб мобілізувати кошти, які швидко надходять до бюджету та допомагають українському уряду підтримувати надання основних державних послуг українцям,

¹⁴ Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

¹⁵ Допомога групи Світового банку Україні у період війни та відновлення країни. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/dopomoha-hrupy-svitovoho-banku-ukrayini-u-period-viyny-ta>

включно із зарплатами медичним працівникам, пенсії для людей похилого віку та соціальні програми для вразливих верств населення.

Станом на 2 квітня 2023 року Світовий банк мобілізував понад 23 млрд дол. США екстреного фінансування, зокрема й у зобов'язаннях та гарантіях донорів, щоб допомогти пом'якшити масштабні людські та економічні наслідки війни¹⁶.

Найбільша частина екстреного фінансування для України, майже 18 мільярдів доларів США, надійшла через Проєкт «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE). Цей проєкт став головним фінансовим інструментом Світового банку для України та дав змогу іншим міжнародним донорам об'єднати свої зусилля із надання швидкої, адресної та прогнозованої підтримки.

У серпні 2022 року проєкт PEACE залучив грант від Сполучених Штатів Америки у розмірі 4,5 мільярда доларів США. 30 вересня 2022 року у рамках PEACE мобілізовано додаткові 530 млн дол. США у вигляді кредитних гарантій від Великої Британії (500 мільйонів доларів США) та Королівства Данії (30 мільйонів доларів США). 20 грудня 2022 року, Світовий банк оголосив, що надасть додаткове фінансування у вигляді позики МБРР у розмірі 500 мільйонів доларів США.

Ця сума підтримана гарантіями Великої Британії і мобілізована у рамках проєкту PEACE. У лютому 2023 року, Проєкт PEACE залучив новий грант на 2,5 мільярди доларів США від Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). І допомога Україні з боку країн-донорів триває.

Проєкт PEACE також співфінансується із внесків до Багатостороннього Донорського Трастового Фонду (MDTF), який зробили кілька країн. Оскільки Україна та її міжнародні партнери з розвитку шукали інструменти зі швидкими, безпечними та ефективними механізмами фінансування підтримки держави,

Світовий банк став ключовим довіреним партнером і продовжить підтримувати зусилля України з відновлення через нову комплексну програму – Ukraine Recovery Trust Fund (URTF). Цей трастовий фонд із відновлення України було засновано на Щорічних Зборах Світового банку в жовтні 2022 року.

Україна підписала статутні документи Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у серпні 1992 року. Сьогодні він є

---

¹⁶ Підтримка України під час війни. URL: worldbank.org/uk/country/ukraine/brief/peace
110

провідним серед інвесторів в економіку України, оскільки його вкладення комплексні.

Програми ЄБРР із кредитування мікро-, малих та середніх підприємств мають за мету їхнє забезпечення дешевими коштами. Він налагоджує стосунки з фінансовими посередниками за допомогою надання позик малому бізнесу чинними банківськими каналами.

Економічна складова поточного співробітництва України з ЄБРР полягає в наданні значного обсягу фінансування проєктів державного та приватного секторів, що сприятиме розвитку національної економіки у складних умовах, які є наслідком початку військових дій навесні 2014 року.

ЄБРР схвалив проєкт «Війна з Україною – пакет стійкості ЄБРР», початковий розмір якого становить 2 млрд євро, щоб задовольнити негайні потреби людей, які постраждали від війни, та, коли дозволяють умови, підтримати суттєву відбудову України.

ЄІБ підготував екстрений пакет солідарності для України за проєктом «Встань за Україну» на суму 4 млрд євро, включно з допомогою Уряду України та сусіднім країнам для утримання біженців. У рамках цього пакету ЄІБ також прискорює надання додаткових 1,3 млрд євро зобов'язань для інфраструктурних проєктів. З екстреної допомоги ліквідності платіжного балансу Уряду України було надано 668 млн євро.

Головними перешкодами в ефективній співпраці України з ЄБРР є високий рівень корупції (особливо у фіскальних органах) та низька результативність роботи судової системи. Від їх подолання залежить майбутнє співробітництво та обсяги кредитування цим банком.

Відповідно Закону України «Про державний бюджет України на 2022 рік» основними міжнародними партнерами України, перед якими Уряд має боргові зобов'язання у сумі 25,5 млрд грн є: МБРР, ЄБРР, ЄІБ, Кредитна установа для відбудови, Північна екологічна фінансова корпорація¹⁷.

Міністерство фінансів України 28 березня 2022 р. уклало договір із Французьким агентством розвитку про отримання кредиту в обсязі 300 млн євро на пільгових умовах з періодом його погашення впродовж 15 років. Усю суму буде спрямовано для фінансування державного бюджету¹⁸.

---

¹⁷ Пояснювальна записка до «Інформація про економічне становище держави та основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України». URL: ips.ligazakon.net/document/gi05985a?an=2

¹⁸ Україна отримує кредит у 300 млн євро від Французького агентства розвитку. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraina_otrimaie_kredit_u_300 mln_ievro_vid_frantsuzkogo_agentstva_rozvitku-3379

Європейський Союз уклав із Міністерством фінансів України та Національним банком України Меморандум про взаєморозуміння та Кредитну угоду щодо надання Україні пільгових позикових коштів у межах нового пакета екстреної макрофінансової допомоги в розмірі 1,2 млрд євро. До бюджету вже надійшло 600 млн євро.

Єврокомісія у квітні 2022 р. надала Україні грант у розмірі 120 млн євро у загальному пакеті надзвичайної фінансової допомоги Україні. Кошти буде спрямовано до загального фонду державного бюджету з метою фінансування найактуальніших видатків держави, у т.ч. пов'язаних із забезпеченням гарантованого соціального захисту громадян, функціонуванням критичної інфраструктури та сектору безпеки.

Рада ЄС також затвердила надання третього траншу допомоги в розмірі 500 млн євро з Європейського фонду миру (EPF) для підтримки обороноздатності України.

З початку війни заявлений обсяг міжнародної фінансової підтримки Україні сягає 45,3 млрд дол. США, з яких 7,4 млрд дол. США станом на середину червня перераховано Україні для покриття дефіциту державного бюджету. Близько двох третин очікуваної міжнародної підтримки становлять позики на пільгових умовах від країн-партнерів і міжнародних фінансових організацій¹⁹.

Україна після початку військової агресії з боку РФ постійно отримує фінансову допомогу від урядів – Світового банку, ЄБРР та МВФ. Загальна сума траншів від зазначених інституцій становить 4,325 млрд дол. Частково це грантова допомога, яку Україна не повертатиме. Але більша частина – кредити з мінімальними відсотками, які Україна погашатиме після завершення війни.

Один із головних партнерів України, який погодився на постійну фінансову підтримку країни під час війни, – МВФ, який перерахував Україні транш у розмірі 1,4 млрд дол. Повернення наданого МВФ траншу є умовою його надання, наразі немає жодних спеціальних умов погашення кредитів для України, що зазнала агресії²⁰.

Рада виконавчих директорів Міжнародного валютного фонду 31 березня 2023 року затвердила чотирирічну програму для України «Механізм розширеного фінансування» обсягом 11,6 млрд спеціальних прав запозичень (СПЗ), що становить орієнтовно 15,6 млрд дол. США.

---

¹⁹ Скільки грошей Україна отримала у 2022 році від США та міжнародних союзників. URL: <https://suspilne.media/280175-skilki-grosej-ukraina-otrimala-vid-ssa-ta-miznarodnih-souznikiv/>

²⁰ Маршук Л., Бабюк А., Страпачук Л. Вплив міжнародних інституцій на фінансовий стан України в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-23>

Ця програма є частиною загального пакета підтримки України міжнародними партнерами на суму 115 млрд дол. США. Отримання відповідних фінансових запевнень від міжнародних партнерів стало результатом спільних зусиль Президента України, українського уряду, НБУ та МВФ упродовж останніх місяців. Рішення Ради директорів МВФ передбачає негайне виділення першого траншу Україні в розмірі 2 млрд СПЗ (2,7 млрд дол. США). Надалі транші виплачуватимуться за результатами щоквартальних переглядів програми. Загалом цього року Україна має змогу отримати від МВФ три транші на загальну суму 3,3 млрд СПЗ (4,5 млрд дол. США).

Ключовою метою нової програми з МВФ є підтримання фінансової, зовнішньої, цінової та фінансової стабільності в умовах надзвичайно високого рівня невизначеності, відновлення боргової стійкості в перспективі як за базовим, так і за песимістичним сценаріями.

Програма також спрямована на просування реформ та зміцнення інституцій з метою стимулювання сталого довгострокового економічного зростання на тлі післявоєнної відбудови та набуття Україною членства в ЄС.

НБУ також здійснюватиме заходи для збереження фінансової стабільності в довгостроковій перспективі. Зокрема, за стабілізації ситуації НБУ здійснить діагностичне обстеження банків для проведення зваженої та послідовної оцінки банківських активів²¹.

До кінця червня 2023 року передбачається оновлення Стратегії розвитку фінансового сектору для напрацювання плану безпечного та швидкого згортання надзвичайних заходів з одночасним відновленням бухгалтерських та пруденційних норм. Стратегія визначатиме майбутні пріоритети фінансової системи, зокрема для державних установ.

Ключові елементи цієї стратегії включатимуть: скоординовані кроки для безпечного згортання надзвичайних заходів; діагностику для кількісної оцінки вартості банківських активів та пріоритетів урегулювання непрацюючих кредитів; механізми безпечного вирішення будь-яких потенційних вразливостей; пріоритетний план дій для моніторингу та розв'язання проблеми високого рівня непрацюючих кредитів; належно розроблені плани на випадок непередбачуваних обставин для реагування на потенційні майбутні потрясіння; пріоритетне перенесення банківських норм ЄС; механізми координації дій між ключовими стейкхолдерами²².

---

²¹ Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

²² Рада директорів МВФ ухвалила програму розширеного фінансування для України. URL: bank.gov.ua/ua/news/all/rada-direktoriv-mvf-uhvalila-programu-rozshirenogo-finansuvannya-dlya-ukrayini-obsyagom-156-mlrd-dol-ssha-ta-zatverdila-pershiiy-transh-u-sumi-27-mlrd-dol-ssha

3. Перспективи фінансової співпраці України з міжнародними організаціями в умовах відбудови економіки: напрямки, важелі, інститути

Для того, щоб підвищити рівень співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями та її віддачу для національної економіки, доцільно розробляти проекти міжнародних фінансових операцій із конкретно визначеним, максимально ефективним спрямуванням коштів, а отримавши ці кошти, жорстко контролювати їх використання. Це дасть змогу здійснити структурну реформу економіки України, сприяти її інноваційному розвитку, у результаті – підвищити конкурентоспроможність національної економіки, що допоможе їй успішно інтегруватися у світовий економічний простір.

Таким способом, реалізація головних завдань зі структурного реформування вітчизняної економіки в контексті забезпечення стратегічного розвитку держави в умовах обмеженості фінансових ресурсів, вразливості національної економіки до впливу зовнішніх та внутрішніх викликів вимагає трансформації підходів не лише до управління державним боргом України, але й щодо співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями²³.

За оцінками Світового банку та вітчизняного Міністерства економіки, для повоєнного відновлення Україні знадобиться щонайменше \$411 мільярдів. Пріоритетні напрями – відбудова критичної інфраструктури, житла та важливих соціальних і транспортних об'єктів.

Але не варто забувати також про відновлення промисловості, потенціалу в агросекторі, IT-сфері та в інших галузях. Амбітне завдання – досягти за десять років показників ВВП у \$500 мільярдів проти менше ніж \$160 мільярдів (за попередніми оцінками) за підсумками 2022 року²⁴.

Після припинення бойових дій Україна зможе розпочати масштабну відбудову післявоєнної економіки, яка має здійснюватися на основі Плану, підготовленого українським урядом і підтриманого міжнародними донорами.

Головною умовою відбудови післявоєнної економіки є те, що Україна отримає надійні гарантії безпеки, коли на нашій території не буде можливості відновити бойові дії.

---

²³ Бендик М. М., Рошко С. М. Стратегії та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій в Україні. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_1_2020ua/5.pdf

²⁴ Чим прислужиться Україні світовий досвід повоєнної відбудови. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_1_2020ua/5.pdf

Зрозуміло, що стійке економічне зростання та розвиток можуть відбуватися лише на надійному фундаменті безпеки. Безпека за своєю природою є суспільним благом, яке мають забезпечувати держава та міжнародне товариство.

За відсутності цього суспільного блага приватні інвестиції зменшаться, економічна діяльність сповільниться, а витрати на безпеку залежатимуть від бізнесу, що збільшить вартість економічної діяльності та знизить конкурентоспроможність бізнесу.

Після виконання цієї основної умови основними цілями післявоєнної економічної реконструкції мають бути: відбудова власності та інфраструктури, зруйнованих або пошкоджених війною; швидке відновлення економічної активності; повернення біженців та внутрішньо переміщених осіб в Україну та включення в економічні процеси; формування основ сталого економічного зростання.

Найважливішими джерелами фінансування відбудови повоєнної України мають бути репарації з боку країни-агресора та допомога міжнародної спільноти. У формуванні фонду міжнародної допомоги для відновлення України беруть участь ЄС, уряди країн-партнерів та міжнародні інституції – Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку тощо. – має відігравати провідну роль.

Цілком вірогідною виглядає можливість створення трастового фонду «Солідарність з Україною», який би виконував функції залучення та координації міжнародної допомоги.

Принциповим моментом є те, що функціонування **Трастового фонду** повинно передбачати підтримку України здебільшого у формі грантів (невідшкодвної допомоги), а не кредитів. Іншим важливим аспектом післявоєнної відбудови України має бути її органічне поєднання з процесами **європейської інтеграції**.

Наразі зусилля української дипломатії мають бути спрямовані на те, щоб Україна набула статусу кандидата в ЄС, а потім – і на повноправне членство. Тобто програма повоєнної відбудови України має бути узгоджена із завданнями членства в ЄС та забезпечити включення України до програм підготовки до європейського членства.

У зв'язку з цим, Угода про асоціацію між Україною та ЄС потребуватиме внесення змін або заміни. Кінцева мета змін і реформ, які проводить Україна, має бути прописана в новій Угоді – повноправне членство в ЄС.

Щоб розробити збалансований план реконструкції, важливо дотримуватися певної послідовності кроків або вжитих заходів.

На першому етапі, який триватиме від кількох місяців до одного року, найбільше зусиль має бути зосереджено на відновленні інфраструктури, соціальних об'єктів та наданні гуманітарної допомоги.

Зокрема, будуть відремонтовані та реконструйовані автомобільні дороги, мости, залізничні колії, вокзали, електромережі та підстанції, системи водопостачання та водовідведення, ферми та сільськогосподарські угіддя, житлові будинки, школи, лікарні та адміністративні будівлі.

На другому етапі, який триватиме кілька років, буде зосереджений на створенні основ для сталого економічного зростання за допомогою поступового зменшення розміру фінансової допомоги в секторах соціальної та критичної інфраструктури.

Загалом відбудова зруйнованого після війни господарства має відбуватися за такими основними напрямками: відбудова фізичної інфраструктури та відновлення навколишнього природного середовища; реконструкція житлового фонду; реабілітація постраждалих, відновлення соціальної інфраструктури та сфери соціальних послуг; відродження промислового сектору, створення нових робочих місць та підтримка малого та середнього бізнесу; створення виробничих потужностей та формування державного замовлення для зміцнення обороноздатності країни; підвищення якості державного управління та зміцнення інститутів ринкової економіки.

На етапі відбудови України міжнародна допомога має бути спрямована на розвиток промисловості та впровадження сучасних технологій. Водночас малі та середні підприємства (МСП) у сфері послуг також можуть відігравати важливу роль у створенні робочих місць та отриманні доходу. Проте, для стимулювання економічної активності у Програмі відновлення, мають бути передбачені фінансово-кредитні механізми підтримки промислових підприємств та МСП.

В Україні при підготовці Плану економічного відновлення велику увагу насамперед слід приділити підтримці кредитування та активізації приватних інвестицій у малі та середні підприємства. Саме цей вектор забезпечить створення робочих місць для населення, в тому числі переселенців, які повертаються, та демобілізованих військовослужбовців.

По-друге, значна частина грантової та кредитної підтримки має бути спрямована на відновлення та модернізацію промислових підприємств, технологічне оновлення виробничих процесів, технічні місії підприємств.

Впровадження технологій, що відповідають європейським стандартам, дозволить компаніям відновити свої позиції на ринку та інтегруватися в глобальні ланцюжки створення вартості.

Стратегічно важливими для економіки країни після війни є такі галузі, як: машинобудування (особливо обладнання паливно-енергетичного комплексу, транспортне машинобудування та виробництво озброєння); залізородна та металургійна промисловість; видобуток нафти і газу; нафтопереробка; хіміко-фармацевтична промисловість.

Для відродження та посилення цих галузей вкрай важливо включити до Плану відбудови України компоненти **кредитного та пайового фінансування** підприємств (як діючих і пошкоджених під час війни, так і нових підприємств).

Водночас програми з кредитної підтримки підприємців повинні мати належний фінансовий потенціал і передбачати **кредитування інвестиційних потреб** підприємств – їх модернізації та реструктуризації.

Виходячи з досвіду повоєнної відбудови Балканських країн, в Україні за підтримки міжнародних донорів можуть бути засновані такі інститути:

Агенція з гарантування інвестицій. У Боснії та Герцеговині (БіГ) така агенція надавала гарантії для покриття політичних і воєнних ризиків фінансовим, торгівельним компаніям і банкам-нерезидентам, які кредитували оборотні активи або здійснювали інвестиції у місцеві підприємства. Агенція була заснована Урядом БіГ, а фінансування її діяльності забезпечувалося Світовим банком в сумі 50 млн доларів. Іноземна компанія-кредитор чи інвестор самостійна визначала партнера (боснійське підприємство) і брала на себе комерційні ризики від партнерства з ним.

Світовий банк і Уряд гарантували виключно політичні та воєнні ризики за умови, що відповідні проекти сприяли інвестиціям у боснійську економіку та розширенню експорту. Гарантії діяли протягом 3-х років від початку проекту і поширювалися на всі корпоративізовані підприємства у БіГ.

Спонсорський трастовий фонд Багатостороннього агентства гарантування інвестицій (MIGA). Фонд був покликаний стимулювати надходження прямих іноземних інвестицій до боснійської економіки, сприяючи у такий спосіб її відродженню та розвитку. Фонд надавав іноземним інвесторам гарантії від політичних ризиків, що мали спонукати їх до створення нових підприємств. Спонсорами фонду виступали країни – члени MIGA, які погоджувалися покривати політичні ризики приватних компаній (резидентів своїх країн), що здійснювали інвестиції в боснійську економіку.

Спонсорський трест приймав проекти, які були оцінені як економічно життєздатні, фінансово стійкі та екологічно безпечні, і сприяли створенню робочих місць, передачі технологій та формуванню експорту. Фонд взяв на себе ризики військових дій, громадянських

заворушень, експропріації, порушення контрактів і неконвертованості національної валюти.

Підприємницький фонд. Окремий проєкт Світового банку передбачав створення в БіГ фонду венчурного капіталу для МСП. Фонд був призначений для надання пайового фінансування та технічної допомоги боснійським підприємствам приватного сектору. Виконуючи такі функції, Фонд мав доповнити собою кредитні інструменти, які вже були створені донорами. Підприємницький фонд фінансував створення, модернізацію, розширення та реструктуризацію малих і середніх приватних підприємств або ж державних підприємств, які стали на шлях приватизації. Фонд управлявся австрійською компанією «Horizonte Venture Management», а МБРР і МФК були представлені в Інвестиційному комітеті фонду.

Банк мікрофінансування. В рамках окремого проєкту Світового банку було засновано фінансову установу, яка перекредитувала отримані від донорів ресурси малим і мікропідприємствам у БіГ для початку їх діяльності. Розмір кредитів зазвичай був меншим, ніж передбачалося стандартними умовами від боснійських банків, а ставки – нижчими. Хоча ставки й повинні були покривати операційні витрати на діяльність фонду та забезпечувати його мінімальну прибутковість. Оперативне управління Банком мікрофінансування здійснювалося міжнародним консультантом проєкту, що отримав у власність міноритарний пакет акцій банку²⁵.

Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями сприяє вирішенню багатьох фінансово-економічних і соціальних проблем України. Крім того, вона свідчить про прагнення України інтегруватися у світову економіку і допомагає зробити суттєві кроки у цьому напрямі.

Метою політики співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями має стати забезпечення рівноправної участі у міжнародних інтеграційних процесах через ефективне залучення і використання кредитних ресурсів, створення умов для сталого економічного зростання та формування сучасної ринкової економіки.

ВИСНОВКИ

Повоєнна відбудова України потребуватиме величезних ресурсів. Оцінки лежать у діапазоні від 349 млрд дол. (Світовий Банк) до 1,1 трлн дол., згаданих Європейським інвестиційним банком. З огляду на такі фінансові потреби, кошти потрібно буде залучати з багатьох

---

²⁵ Тетяна Богдан. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>

джерел, і донори наполягатимуть на впровадженні механізмів контролю за ефективністю витрачання цих величезних сум.

Отже, співпраця з міжнародними фінансовими організаціями сприяє вирішенню багатьох фінансово-економічних і соціальних проблем України. Крім того, вона свідчить про прагнення України інтегруватися у світову економіку і допомагає зробити суттєві кроки у цьому напрямі.

Метою політики співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями має стати забезпечення рівноправної участі у міжнародних інтеграційних процесах через ефективне залучення і використання кредитних ресурсів, створення умов для сталого економічного зростання та формування сучасної ринкової економіки.

Для того, щоб підвищити рівень співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями та її віддачу для національної економіки, доцільно розробляти проекти міжнародних фінансових операцій із конкретно визначеним, максимально ефективним спрямуванням коштів, а отримавши ці кошти, жорстко контролювати їх використання.

Це дасть змогу здійснити структурну реформу економіки України, сприяти її інноваційному розвитку, у результаті – підвищити конкурентоспроможність національної економіки, що допоможе їй успішно інтегруватися у світовий економічний простір.

Реалізація головних завдань зі структурного реформування вітчизняної економіки в контексті забезпечення стратегічного розвитку держави в умовах обмеженості фінансових ресурсів, вразливості національної економіки до впливу зовнішніх та внутрішніх викликів вимагає трансформації підходів не лише до управління державним боргом України, але й щодо співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями.

Отже, проаналізувавши співробітництво з провідними міжнародними фінансово-кредитними організаціями, можемо дійти висновку, що кожна з цих інституцій є важливим стратегічним партнером для України.

Незважаючи на низку організаційних недоліків, співпраця з міжнародними фінансово-кредитними організаціями буде спрямовуватися на залучення додаткових фінансових ресурсів для реформування національної економіки, реалізацію пріоритетних системних та інвестиційних проектів.

Масштабний проект повоєнної відбудови стане драйвером не лише для швидкого зростання України, а й новим поштовхом для європейської економіки. Відбудова України займе роки і потребуватиме нашої постійної колективної допомоги.

Працюючи разом і використовуючи силу цієї співпраці, міжнародна спільнота може збільшити позитивний вплив цієї допомоги, яка надається Україні. До того ж надання допомоги Уряду України для зменшення наслідків війни та підготовки країни до сталого і мирного майбутнього також сприятиме і глобальному економічному благу.

АНОТАЦІЯ

У статті акцентується увага на тезі, що міжнародні фінансові організації відіграють ключову роль у системі міжнародних економічних відносин і глобального управління, а також є невіддільною складовою світового господарства.

Зазначено, що питання взаємовідносин України з міжнародними фінансовими інституціями і надання нового пакету фінансової допомоги для продовження спротиву проти агресора є актуальним.

Підкреслено, для того, щоб підвищити рівень співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями та її віддачу для національної економіки, доцільно розробляти проекти міжнародних фінансових операцій із конкретно визначеним, максимально ефективним спрямуванням коштів, а отримавши ці кошти, жорстко контролювати їх використання.

Автори довели, метою політики співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями має стати забезпечення рівноправної участі у міжнародних інтеграційних процесах через ефективне залучення і використання кредитних ресурсів, створення умов для сталого економічного зростання та формування сучасної ринкової економіки.

Література

1. Дайджест відновлення України Ukraine recovery digest № 53. Щотижневий огляд медіа, нормативних актів та заяв на тему відновлення України 21-27 березня 2023. URL: https://rdo.in.ua/sites/default/files/pdf/digest53_ukr.pdf (дата звернення: 04.06.2023).
2. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/> (дата звернення: 31.05.2023).
3. Гаврилко Т. О., Гавриленко А. В. Міжнародний банк реконструкції та розвитку: особливості діяльності в умовах світових глобалізаційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 23. Ч. 1. С. 43–48.

4. Галіцейська Ю. М. Співробітництво України зі Світовим банком. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 24–29.
5. Король М. М., Качур Ю. Б. Перспективні шляхи розвитку відносин України з міжнародними кредитними організаціями. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 51–55.
6. Курносенко Л. Проблеми та особливості міжнародної фінансової підтримки України в умовах війни. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2022. № 15. С. 255–274.
7. Манцуров І., Храпунова Я., Барвінок А., Омельченко В. Оцінювання стану та перспектив співробітництва України з МВФ. *Журнал європейської економіки*. 2022. Том 21. № 2 (81). С. 135–155.
8. Мар'янович М. Е. Роль міжнародних фінансових організацій у розбудові критичної інфраструктури для досягнення цілей сталого розвитку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 152–157.
9. Маршук Л., Бабюк А., Страпачук Л. Вплив міжнародних інституцій на фінансовий стан України в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-23> (дата звернення: 30.05.2023).
10. Мельник А. О., Поліщук М. Р., Білько М. В. Реалізація проєктів Міжнародного банку реконструкції та розвитку в Україні. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2020. Т. 26. № 3. С. 84–92.
11. Мозговий О. М., Мусієць Т. В., Руденко-Сударєва Л. В. та ін. Міжнародні фінанси : підручник / за наук. ред. д.е.н., проф. О. М. Мозгового. Київ : КНЕУ, 2015. 515 с.
12. Мороз Н. В., Косик В. М. Фінансова допомога Україні від міжнародних партнерів у період війни. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : економіка та управління*. 2022. № 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01> (дата звернення: 31.05.2023).
13. Островська Н. С., Абделязіз Д. М. Особливості кредитної та інвестиційної політики міжнародних фінансових організацій. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2021. № 1. С. 8–15.
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 29.05.2023).
15. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 29.05.2023).
16. Рибальченко К. О. Вдосконалення механізмів співпраці України зі Світовим банком. *Економіка та підприємництво*. 2020. Вип. 24. С. 91–99.

17. Родіна О. Г., Данів Р. В. Взаємодія України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18(1). С. 168–186.

18. Савченко М. В., Ковальова О. І., Козачишина А. С. Детермінанти цифровізації сфери міжнародних валютно-фінансових відносин. *Економіка і організація управління*. 2020. № 3(39). С. 155–166.

19. Самарічева Т. А. Сучасний стан заборгованості України за позиками одержаними від міжнародних фінансових організацій. *Збірник тез XXVII щорічної звітної наукової конференції науково університету управління та права імені Леоніда Юзькова: Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави (м. Хмельницький, 10 березня 2023 року)*. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 127–128.

20. Сисоєнко І., Карлюка Д. Аналіз показників діяльності міжнародних фінансових організацій. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 24. С. 23–27.

21. Сіденко С., Кульбіда М. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн. *Міжнародна економічна політика*. 2020. № 1/2. С. 100–137.

22. Смагло О. В. Стан та перспективи розвитку співпраці між Україною та міжнародними інституціями. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 14. С. 856–861.

23. Собко А. І. Необхідність фінансування з боку МВФ та світового банку. *Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства: сучасний дискурс* : матеріали IV Міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 1 липня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2022. С. 43–45.

24. Терещенко Г. М. Перспективи та пріоритети використання фінансово-кредитного інструментарію Світового банку. *Фінанси України*. 2018. № 10. С. 111–127.

25. Українська призма: співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями. 2014. Червень. URL: http://www.fes.kiev.ua/new/wb/media/publikationen/prizma_ukr_int_2014.pdf (дата звернення: 01.06.2023).

26. Федотова Ю. В., Наумов М. С. Основні напрями підвищення ефективності співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. *Комунальне господарство міст*. 2021. Т. 2. Вип. 162. С. 58–63.

27. Харчук О. О., Білий О. О. Група Світового банку в системі міжнародних валютно-кредитних інституцій. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 1. С. 362–366.

28. Чайковський Я. І. Аналітична оцінка кредитних взаємовідносин України та Міжнародного валютного фонду. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 21. № 1. С. 205–211.

29. Чим прислужиться Україні світовий досвід повоєнної відбудови. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3690887-cim-prisluzitsa-ukraini-svitovij-dosvid-povoennoi-vidbudovi.html> (дата звернення: 01.06.2023).

30. Шинкар В. А., Яцко Л. Б., Яцко Г. В. Міжнародний валютний фонд та його вплив на глобальну макроекономічну політику. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(3). С. 148–151.

31. Як організувати допомогу для відбудови. URL: <https://voxukraine.org/yak-organizuvaty-dopomogu-dlya-vidbudovy> (дата звернення: 29.05.2023).

Information about the authors:

Oksana Sarakhman

PhD in Economics,
Associate Professor of the Department
of Accounting Technologies and Taxation
Ivan Franko National University of Lviv
1, University, Lviv, 79000, Ukraine

Ruslana Shurpenkova

PhD in Economics,
Associate Professor of the Department
of Accounting Technologies and Taxation
Ivan Franko National University of Lviv
1, University, Lviv, 79000, Ukraine

Iryna Vagner

PhD in Economics,
Associate Professor of the Department
of Accounting Technologies and Taxation
Ivan Franko National University of Lviv
1, University, Lviv, 79000, Ukraine